

Gospelen

Johannes Reimer

Gospelen

Leren over Jezus te praten

Gospelen

Leren over Jezus te praten

Johannes Reimer

© Scholten Uitgeverij

www.scholtenuitgeverij.nl

info@scholtenuitgeverij.nl

Opmaak cover: Marcin & Milou

Opmaak binnenwerk: Piet Versteeg

Eerste druk, april 2026

ISBN: 9789083632605

NUR: 707

Oorspronkelijk verschenen onder de titel *Gospeling, Lernen, von Jesus zu reden* bij Verlag der Francke-Buchhandlung.

Copyright © Johannes Reimer.

De bijbelteksten in deze uitgave zijn, tenzij anders vermeld, ontleend aan de Herziene Statenvertaling. Alle rechten voorbehouden.

Copyright ©2010/2016 Stichting HSV.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor het overnemen van gedeelten uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Inhoudsopgave

Voorwoord	9
Hoofdstuk 1: Gospels – wat is dat?	11
1.1. Gospels – een oud begrip in een nieuw jasje?	12
1.2. Het fastfood-evangelie is niet voldoende	14
1.3. Het evangelie zonder het grote verhaal	17
1.4. Het humanistische evangelie	19
1.5. Mens of God – dat is hier de vraag	21
1.6. Terug naar het verhaal	23
1.7. Wow – deze Jezus is anders	24
Hoofdstuk 2: De blijde boodschap is een persoon	29
2.1. Wat leerde professor Paulus?	30
2.2. Wat predikte de apostel?	32
2.3. En als wie beschouwde Jezus Zichzelf?	34
2.4. De hamvraag	35
Hoofdstuk 3: De boodschapper is de boodschap	39
3.1. Jezus kennen	40
3.2. God wordt mens om mensen te bevrijden	43
3.3. Mens zoals jij en ik – en toch zonder zonde	45
3.4. In een gezin gekomen	46
3.5. Dienaar van God en dienaar van iedereen	50
3.6. Authentiek en gezaghebbend	54
3.7. Consequent tot in de dood	55

3.8.	Opgestaan om te heersen	58
3.9.	De boodschapper wordt de boodschap	59

Hoofdstuk 4: Evangelisatie als gospelsen 61

4.1.	Jezus ter sprake brengen	62
4.2.	Bij hen loopt alles gesmeerd	63
4.3.	Gospelsen – hoe doe je dat?	66
4.3.1.	Jezus in ons dagelijks leven	67
4.3.2.	Jezus bij mijn vrienden	72
4.3.3.	Jezus zoals Hij zich aan ons kenbaar maakt	73
4.4.	Gospelsen en nog eens gospelsen	80

Hoofdstuk 5: Het gospel-DNA 83

5.1.	Een cultuur die het evangelie ademt	84
5.2.	Holistisch: de boodschapper is de boodschap	84
5.3.	Samen: het lichaam van Christus is een vereiste	88
5.4.	Begrijpelijk: kruip in de huid van de mensen	90
5.5.	Echt: net als zij en toch anders	94
5.6.	Geestelijk: zonder leiding gaat het niet	96
5.7.	Liminaal – op de drempel naar de hemel	100
5.8.	Evangeliserende gemeentecultuur	102

Hoofdstuk 6: Gospelsen in de praktijk 105

6.1.	Ervaren, in de Bijbel verankeren, getuigen	106
6.1.1.	Het begint bij ervaring	106
6.1.2.	Het verhaal slaat aan	107
6.1.3.	Van beleefde naar overgeleverde geschiedenis	109
6.1.4.	Niet meer alleen van horen zeggen	110
6.2.	Gezinscluster als oefenterrein	111
6.2.1.	Wat is een gezinscluster?	111
6.2.2.	Zo ouders, zo kinderen	113
6.2.3.	Als burens gospelsen	118

6.2.4. Clusters horen bij de gemeente	119
6.3. De eredienst als Story-Telling	122
6.3.1. De eredienst – vernieuwd en toch krachteloos	122
6.3.2. Getuigen als kern van de eredienst	124
6.3.3. Verhalend preken	126
6.3.4. Preken als uitleg en bemoediging	127
6.3.5. Onderlinge verbondenheid – ruimte om te gospelen	131
Nawoord	132

Voorwoord

Kort nadat ik als jongeman tot geloof gekomen was, vroeg de voorganger van onze Estse baptistengemeente me in de volgende dienst te preken. Ik had er niet voor geleerd en pas een paar keer zelf een spreker in actie gezien.

‘Hoe doe je dat, spreken?’, wilde ik weten.

‘Vertel het verhaal van Jezus uit de evangeliën en wat je daar zelf bij ervaart’, antwoordde mijn voorganger en liet de rest aan mij over.

En toen stond ik een paar dagen later op de preekstoel en deed wat mij was aangeraden. Niet alleen ik was verbaasd toen na mijn preek mensen naar voren kwamen en hun leven aan Jezus gaven. Het waren atheïsten, zoals ik ooit ook was geweest. Ze hadden geleerd dat Jezus geen historisch persoon was en dat zijn verhaal een irrelevante mythe was. Maar nu besloten ze Jezus te gaan volgen. Na mijn eenvoudige na-vertelling van precies dit verhaal. Ze hadden blijkbaar begrepen wie Jezus voor hen kon zijn. Al snel sprak ik steeds vaker en met veel enthousiasme. En steeds weer vonden mensen hun weg naar Jezus.

Sindsdien zijn er vele jaren verstreken. Ik heb een lange weg afgelegd. Ik heb theologie gestudeerd en vanaf de basis leren preken. Tegenwoordig leer ik zelf jonge mensen aan de Theologische Hogeschool hoe ze Gods Woord kunnen doorgeven. Maar de aanbeveling van mijn Estse pastor blijft

voor mij nog altijd de doorslaggevende leidraad: ‘Vertel de mensen over Jezus’. Toegegeven, soms vond ik deze zin te simpel. Mijn theologische kennis drong zich op de voorgrond. Dan sloeg ik mijn toehoorders met dogmatisch uitgewerkte en accurate geloofswaarheden om de oren. Daardoor kwamen mensen niet tot geloof. Ik hoop dat ze in hun geloof werden gesterkt en een paar wijze raadgevingen voor hun eigen geloofsleven kregen. Zoals gezegd – ik hoop het. Maar degenen die, net als ik toen als jongeman, niets van het christelijk geloof af wisten, zouden niet veel aan zo’n gepolijste preek hebben. Zij moesten eerst worden bereikt. En dat kan alleen met het evangelie.

Maar wat is het evangelie precies? En hoe breng je het op een goede manier over? Volgens de Bijbel moet het als een tweesnijdend zwaard tot in het diepst van de mens doordringen. Hoe doe je dat? Geen enkele andere vraag heeft me in mijn lange leven als evangelist zo beziggehouden als deze. En al mijn beschouwingen kwamen steeds weer uit bij het al eerder aangehaalde advies van mijn Estse pastor: ‘Vertel over Jezus!’

In dit boek vindt u deze gedachten gebundeld terug. Nee, het is geen wetenschappelijk werk van een professor in de theologie op leeftijd. Het is ook geen boek om tussendoor te lezen. Het gaat mij in de eerste plaats om bemoediging. Christenen die zich afvragen hoe ze effectiever kunnen evangeliseren, vinden hier een paar fundamentele handvatten. En ik hoop dat ze een verschil gaan zien!

Johannes Reimer,
Bergneustadt, winter 2018

Hoofdstuk **1**

Gospelen – wat is dat?

1.1. Gospelen – een oud begrip in een nieuw jasje

Ik geef toe – misschien ga ik hier te ver. Mensen zullen terecht vragen: ‘Wie denk je wel dat je bent, dat je ons Nederlanders nieuwe woorden kunt opleggen?’ Toegegeven – ik begrijp hen wel. Maar toch – hoe gaaf was het toen we in plaats van ‘mobiele telefoon’ gewoon ‘mobieltje’ gingen zeggen. Misschien waren er naast mij nog een paar Nederlanders die zich ergerden aan de opmars van vreemde woorden in onze taal. Maar het mooie woord ‘mobieltje’ is gangbaar geworden. Het lijkt op het Engelse ‘mobile’, maar is Nederlands! In het Engels zeg je ‘cell phone’. Hoe voorspelbaar... Ons woord ‘mobieltje’ is onverslaanbaar. En de massale verspreiding van dit communicatiemiddel stelt mij in het gelijk.

Stel dat we ook onze geloofsovertuiging van nieuwe begrippen zouden voorzien? Neem nu het woord ‘evangelisatie’. Misschien verspreidt de blijde boodschap zich dan sneller. Evangeliseren wil bijna niemand meer, toch? Het klinkt een beetje ouderwets, kerkelijk, ja, zelfs opdringerig. Het riekt naar hersenspoeling. Ik stel voor dat we het toch al on-Nederlandse woord ‘evangeliseren’ vervangen door ‘gospelen’. Dat klinkt vreemd, zeker, maar ook een beetje als mobieltje. Of niet? Ook gospelen komt uit het Engels, maar toch zegt niemand dat. Het verwijst naar het evangelie, in het Engels ‘gospel’, en beschrijft tenslotte het verbreiden van het evangelie. Gospelen dus.

Best gaaf, toch? Ik vind het geweldig. En als je dan ook nog eens de oude inhoud in een nieuw jasje kunt gieten, zou het helemaal mooi zijn. Ook de mobiele telefoon bracht in eerste instantie niets nieuws. Het was niet meer en niet minder

dan een telefoontoestel. Natuurlijk staat de smartphone van vandaag daar mijlenver van af. Maar het is allemaal ooit met die mobiele telefoon begonnen. Misschien ontdekken we door gospels ook wel een heel arsenaal aan nieuwe mogelijkheden voor evangelisatie... Laten we dus eens buiten de gebaande paden durven denken. Niet helemaal Nederlands en niet helemaal Engels.

Waar komt het woord gospel eigenlijk vandaan? Etymologisch gezien is het afgeleid van het oud-Engelse *God-Spel*,¹ wat zoveel betekent als God-verhaal, Gods geschiedenis. In ons woord 'voorspellen' zie je het tweede deel van het woord nog terug. Al heel vroeg werd het woord God-Spel gebruikt in verband met het evangelie van Jezus Christus, waarbij het evangelie minder als blijde boodschap, maar meer als het levensverhaal van de Verlosser werd opgevat. Wie dit verhaal doorvertelde, evangeliseerde. Evangelisatie als gospels betekent dus het doorgeven van het verhaal van Jezus, zijn leven, zijn dood en zijn opstanding. Bij gospels is alle aandacht op de persoon Jezus gericht.

Gebeurt dat niet ook bij elke klassieke vorm van evangelisatie, vraag je nu. In mijn optiek niet. Evangelisatie is allang een methode geworden om mensen voor Jezus te winnen, waarbij het evangelie wordt gezien als de blijde boodschap van verlossing van zonde en veroordeling. Wie evangeliseert, wijst mensen op bevrijding van hun zonden en Gods dreigende oordeel. Daar is niets op tegen, behalve dat je Jezus, zijn leven en werk, hiermee reduceert tot één daad van verlossing, en het evangelie tot vergeving van zonden. Om Jezus na te volgen

1 <https://www.etymonline.com/search?q=gospel> (18.10.2025)

is zijn hele leven van betekenis en is het absoluut noodzakelijk om met dit simplistische beeld af te rekenen. Gospels kan ons hierbij helpen.

1.2. Het fastfood-evangelie is niet voldoende

Nergens wordt de versimpeling van het evangelie tot ‘de blijde boodschap voor vandaag’ zo duidelijk als in de bekende ‘Vier Geestelijke Wetten’ van Bill Bright (1921-2003). Hij is de Amerikaanse oprichter van *Campus for Christ*, in Nederland bekend als *Agapè*. Begin jaren tachtig maakte ik er kennis mee. De westerse wereld keek met spanning naar de veranderingen die in de Sovjet-Unie in gang waren gezet door Michail S. Gorbatsjov, secretaris-generaal van de Communistische Partij van de Sovjet-Unie.

En visionairs als Bill Bright stonden te trappelen om dit onmetelijke land meteen met het evangelie te overspoelen. Bij het zoeken naar geschikte Russischtalige helpers kwam mijn naam bovendrijven.

Destijds studeerde ik theologie in Californië. Het duurde dan ook niet lang of ik zat in zijn enorme kantoor met een paar boekenplanken aan de muur, waarop maar een paar dunne boekjes stonden. We stelden ons aan elkaar voor. Meteen was ik onder de indruk van de uitstraling van deze man. Het stond buiten kijf dat ik een van de grote, heel grote mannen in Gods Koninkrijk leerde kennen.²

² Zie ook zijn fascinerende levensverhaal in: Kim Twitchell: *Bill Bright: Dare to Be Different*. (Christian Focus PUBN, 2004).

Aan het einde van ons gesprek nam Bill me mee naar een van zijn boekenkasten, haalde er een boekje uit en zei toen vol overtuiging:

‘Vertaal dit naar het Russisch en we zullen Rusland voorgoed veranderen. Hier heb je het zuivere evangelie, samengevat in een paar kernpunten. En meer dan dit evangelie hebben de mensen daar niet nodig.’

Bill sprak Engels en gebruikte het woord ‘gospel’. Ik nam zijn overzichtelijke begrippen mee en ontdekte zo het evangelie van Bright, de *Vier Geestelijke Wetten*. Tegenwoordig kent waarschijnlijk elke evangelische christen deze wetten.

Onlangs maakte ik in Roemenië zelfs kennis met een orthodoxe variant. Bright richtte in 1951 aan de Universiteit van Californië in Los Angeles, Campus for Christ³ op met als doel jonge studenten voor Jezus te winnen.

Een jaar later schreef hij de *Vier Geestelijke Wetten*. Hier zijn ze. Ze zijn in bijna alle talen van de wereld vertaald.⁴

- (1) God heeft je lief en heeft een plan met je leven. (Joh. 3:16; 10:10)
- (2) Doordat de mens zondig is, is hij van God gescheiden. Daardoor kan hij Gods liefde niet ervaren. (Rom. 3:23)
- (3) Gods enige oplossing voor dit probleem is Zijn zoon,

³ Tegenwoordig CRU. Zie ook: <https://agape.nl/over-agape/>

⁴ Zie ook: <https://www.cru.org/content/movementlife/ph/en/how-to-know-god/would-you-like-to-know-god-personally1.html>

Jezus, die de schuld voor de zonde op zich genomen heeft. (Rom. 5:8 ; 1 Kor. 15:3-6 ; Joh.14:6)

- (4) Iedereen moet dit geschenk van God aanvaarden om de liefde van God te kunnen ervaren en Zijn plan te kennen. (Joh. 1:12; Ef. 2:8-9 ; Joh. 3:1-8; Openb. 3:20)

Het lijkt geen twijfel dat deze zinnen goed nieuws bevatten. En omdat ze persoonlijk zijn geformuleerd, spreken ze iedereen aan die zich van zijn zondige staat bewust is. Wie van ons mensen zou niet uit de vicieuze cirkel van zijn overtredingen willen ontsnappen? Welke verslaafde zou niet graag in vrijheid willen leven? De blijde boodschap als persoonlijke boodschap zou ons allemaal moeten aanspreken.

Maar het punt is: helaas is dit niet het geval. Miljoenen mensen hebben in de decennia sinds Agapè wereldwijd het evangelie van Bright heeft gepredikt, dit evangelie leren kennen en ook aanvaard. En ik hoop dat velen hierdoor een ander leven hebben gekregen en nu bevrijd met Jezus leven. Maar velen, heel velen, heeft dit evangelie niet geraakt. Het korte verhaal van een Russische reisgenoot verduidelijkt dit misschien.

Ik stond in de rij voor de incheckbalie op een Russisch vliegveld. Voor mij probeerde een jonge Amerikaanse christen een Russische zakenman te bekeren. Hij gebruikte hierbij de *Vier Geestelijke Wetten*. Stap voor stap las hij de korte principes voor en verzekerde zich telkens van de instemming van zijn toehoorder. Nog net voor de balie kwam hij bij het zondaarsgebed uit. Toen hij amen zei, stonden ze voor de vriendelijke mevrouw aan de balie. De Rus checkte snel in en

verdween – zonder zijn gesprekspartner nog een blik waardig te gunnen.

De jonge Amerikaan maakte een innig tevreden indruk. Even later sprak ik hem aan over zijn missie in Rusland. Trots vertelde hij me dat hij in de paar weken van zijn kortverbandinzet duizenden Russen tot Jezus had geleid. ‘Net zoals die man in de rij?’, wilde ik weten. Hij knikte stralend. ‘En waarom zit hij nu dan te drinken?’ De zelfvoldane zendeling keek me niet-begrijpend aan.

‘Hij zit daar toch vooraan in de eerste rij?’, wees ik naar de Rus. Die zat niet ver van ons vandaan, met een fles wodka naast zich, duidelijk zijn frustratie te verdrinken. ‘Ik ga meteen naar hem toe, die man heeft duidelijk niet alles begrepen’, schrok de Amerikaan. Met moeite hield ik hem tegen. We raakten in gesprek en ik probeerde hem duidelijk te maken dat je het evangelie niet als fastfood kunt verkopen.

Het zijn natuurlijk niet alleen Bill Bright en de evangelisten in zijn kielzog die het evangelie tot de ‘essentie’ willen terugbrengen. Net zoals McDonald’s of Burger King niet de enige zijn die hamburgers op de markt brengen. Talloze anderen proberen hun succesverhaal te kopiëren. En op de evangelisatiemarkt is het niet veel anders. Het aanbod varieert van uiterst rechts tot uiterst links.

1.3. Het evangelie zonder het grote verhaal

Mijn leraar theologie, de baptist Wiard Popkes (1936-2007), dreef graag de spot met de evangelische beweging

en ons Coca-Cola-evangelie. Zelf doorvorste hij het echte Woord van God in de Bijbel. Veel Bijbelverzen konden zijn geofende wetenschappelijke blik niet doorstaan. Alleen wat echt historisch aan Jezus kon worden gekoppeld, mocht blijven staan. Er bleef toen weinig over. Op een dag haalden wij studenten een gemene grap uit en gaven hem voor zijn verjaardag het evangelie van Popkes. We hadden alles uit het Nieuwe Testament geknipt wat in de ogen van onze leraar kerkelijke traditie was. Zo bleven maar een paar pagina's over. Hoe hij aan de hand van deze korte tekst een blijde boodschap wilde construeren, is mij tot op de dag van vandaag een raadsel.

Het resultaat zijn uitspraken zoals die van de Amerikaanse missioloog Wilbert Shenk. Op een zendingsconferentie in Centraal-Azië vroeg een moslim, die kort daarvoor tot geloof in Jezus was gekomen, hem wat het evangelie nu eigenlijk inhield. Shenk antwoordde:

‘We hebben als voltallige faculteit aan het Fuller Theological Seminary in de VS een heel jaar lang over deze vraag gediscussieerd. Helaas weten we nog steeds niet wat het evangelie nu eigenlijk inhoudt. We leven in het postmoderne tijdperk en nu gelden de grote verhalen niet meer.’

Zijn antwoord sloeg in als een bom. Waarom was hij christen geworden, waarom had hij de islam verlaten als het christelijk geloof geen fundament had, wilde de wanhopige man weten. Shenk gaf hem geen antwoord. Hij trok zich terug in zijn wetenschap en zweeg. Als postmoderne denker zou hij natuurlijk ook hebben gezwegen als hij zichzelf als boeddhist,

moslim of hindoe had beschouwd. De historische kritiek heeft ook hun teksten al lang als onhoudbaar, verzonnen en onwaar bestempeld. Maar wat houdt de blijde boodschap nog in als alle fundamenteën eronder wegvallen?

1.4. Het humanistische evangelie

De kandidaat die op die dag de overdenking hield, kwam van de universiteit. Net als elke andere afgestudeerde van een niet-baptistenschol moest hij een jaar lang op ons theologische seminarie kennismaken met de strenge normen van onze denominatie en de manier waarop wij in de evangelische gemeenten theologie bedrijven. Nu hield hij zijn overdenking. Hij sprak over het principe van hoop en zei onder andere:

‘Beste broeders en zusters, we weten toch dat het evangelie van Jezus Christus een mythe is. Er is geen enkele historisch-wetenschappelijke basis voor. Maar we weten ook dat mensen hoop nodig hebben. Zonder hoop kunnen we niet leven. Laten we daarom leugenaars voor het evangelie van Jezus Christus zijn.’

Door deze woorden viel ik bijna van mijn stoel. Op slag verliet ik de bijeenkomst. Daarna volgden veel verhelderende gesprekken, maar de bittere nasmaak bleef. Vooral omdat ik steeds weer mensen ontmoet die hun leven inzetten voor een beter leven voor anderen, en dat zelfs in naam van Jezus. Ook al geloven ze allang niet meer in de historiciteit en uniciteit van Jezus Christus! Ik bewonder deze mensen zonder meer en ben hun oprecht dankbaar voor hun sociale inzet. Voor veel

armen, kansarmen, vervolgd en hulpbehoevenden zijn zij een goed menselijk voorbeeld.

Het is echter de vraag of humanisme genoeg is. Kun je echt met droge ogen beweren dat de mensheid in de driehonderd jaar dat het humanisme nu bestaat beter is geworden? Heeft het 'geloof in de onuitputtelijke positieve energie van het mens-zijn' ons verder geholpen? En zijn we erin geslaagd om mensen tot mensen op te voeden? Niet weinigen twijfelen hieraan.

Waren alle mensen die zich voor socialistische en communistische waarden inzetten niet ook humanisten? Ging de DDR er niet prat op het 'ware humanisme' te verwezenlijken? En wat is daarvan terechtgekomen? In dit verband moet ik vaak denken aan een grap die in mijn oude vaderland de ronde deed. Bij ons werd bier verkocht uit grote vaten die meestal op centrale plaatsen in de stad werden neergezet. Vaak waren het gepensioneerden die met de bierverkoop hun schamele pensioen wat aanvulden. Ook Ivan was zo'n gepensioneerde. Hij was al op leeftijd en niet zo kwiek meer. Hij zag zijn einde naderen. Ivan had zijn hele leven in het communisme geloofd. Van zijn partij had hij verschillende onderscheidingen ontvangen. Hij had niets liever gewild dan eens te ervaren hoe het leven onder het communisme zou zijn. Zijn partijleiders hadden hem een wereld voorgespiegeld waarin alle mensen gelijk zouden zijn, niemand meer zou hoeven betalen en geld zou worden afgeschaft. Mensen zouden elkaar helpen met werken en samen van het leven genieten. Het was hem nu duidelijk dat hij deze geweldige tijd niet zou meemaken. Maar hij wilde er op zijn minst een klein beetje van proeven. Dus besloot hij op

een dag de negenhonderd liter bier in zijn vat weg te geven, zoals in het communisme was beloofd. Zo gezegd, zo gedaan. De volgende ochtend, toen er weer een groep somber ogende arbeiders rond zijn vat stond, riep hij luid naar de menigte: 'Vandaag is het net als in het communisme – het bier is gratis. Iedereen mag zoveel drinken als hij wil!' Eerst reageerde niemand, maar toen het besef kwam dat de oude man meende wat hij zei, stortte de menigte zich op het vat. De oude man werd van het vat weggeduwd en iedereen probeerde te pakken wat hij kon. Al snel ontstond er een flinke knokpartij. Waarschijnlijk heeft een bezorgde voorbijgangster de politie gebeld. Toen die eindelijk ter plaatse kwam, woedde er rond het vat een complete veldslag om de kostbare drank. Het duurde even voordat de orde was hersteld en duidelijk werd wie de aanstichter van het incident was. De oude communistische idealist werd gearresteerd en voor zijn reactionaire daad gestraft. En dat terwijl hij alleen maar eens wilde zien hoe het toch onder het communisme zou zijn...

Nee, waar mensen op mensen bouwen, waar men God tot een mythe verheft, zal er nooit een utopische toestand van gelijkheid en broederschap bestaan. Tegenwoordig dromen alleen onverbeterlijke idealisten daar nog van. Dat de mens op zichzelf is aangewezen, is geen goed nieuws. Het is veel meer wat mijn medestudent destijds in zijn overdenking al zo treffend omschreef: een leugen.

1.5. Mens of God – dat is hier de vraag

Het zal je misschien verbazen, maar hoe verschillend de hierboven genoemde benaderingen ook zijn, in het

middelpunt van al deze concepten staat de mens. Omdat wij mensen gezondigd hebben, heeft God het evangelie gezonden (Bright en de evangelische beweging). Omdat mensen een eigen oordelend vermogen hebben, geldt als evangelie wat wij als zodanig beschouwen (historisch-kritische theologie). Omdat wij mensen in wezen goed zijn, zijn wij zelf het goede nieuws (humanisme). Het evangelie met de mens centraal? Meen je dat nou?

Het oorspronkelijke idee van het evangelie was heel anders. Het ging om God-spel, om een verhaal over God. En de oude Engelsen haalden dat idee uit het evangelie. Jezus predikte duidelijk *God-spel*. Van Hem wordt gezegd dat Hij het ‘Evangelie van het Koninkrijk van God’ (Mark. 1:14 en Luk. 8:1) predikte. Jezus had het duidelijk over God. Zijn heerschappij was nabijgekomen. Israël moest horen en zien wat God van plan was. Jezus zei: ‘De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; bekeer u en geloof het Evangelie!’ (Mark. 1:15; vgl. Mat 9:13).

En niets anders moesten de volgelingen van Jezus prediken. ‘Zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid...’, stelt Jezus centraal bij alle inspanningen van de leerlingen (Mat. 6:33).

De evangelist Lukas vertelt: ‘Hij riep zijn twaalf discipelen bijeen en ... zond hen op weg om het Koninkrijk van God te prediken...’ (Luk. 9:1-2). En dat is precies wat ze deden. Van de evangelist Filippus staat geschreven: ‘Maar toen zij Filippus geloofden, die het Evangelie van het Koninkrijk van God en de Naam van Jezus Christus verkondigde, werden zij gedoopt, zowel mannen als vrouwen’ (Hand. 8:12). En over de prediking van de apostel Paulus schrijft zijn kroniekschrijver Lukas: ‘En hij [Paulus] ging de synagoge binnen en sprak

er vrijmoedig ; drie maanden lang sprak hij met hen en probeerde hen te overtuigen van de zaken van het Koninkrijk van God' (Hand. 19:8). 'En nadat zij voor hem [Paulus] een dag vastgesteld hadden, kwamen er velen naar de plaats waar hij verbleef. Hij legde het Koninkrijk van God aan hen uit en getuigde ervan, en hij probeerde hen, van 's morgens vroeg tot de avond toe, zowel uit de Wet van Mozes als uit de Profeten, te bewegen tot het geloof in Jezus' (Hand. 28:23). Er zijn teksten te over die je kunt aanhalen. Zowel Jezus als zijn volgelingen predikten een evangelie waarin God centraal staat. Het is een verhaal over God dat met het evangelie begint.

1.6. Terug naar het verhaal

We leven in een onzekere wereld. Steeds meer christenen beseffen dat we alleen Hem hebben als al het andere wegvalt: Jezus! Zijn leven, zijn daden, zijn woorden blijven bestaan! Petrus vatte het zo treffend samen toen zeventig diep teleurgestelde volgelingen Jezus verlieten en Jezus aan de naaste kring van zijn volgelingen vroeg of ook zij niet weg wilden gaan: 'Heer, naar wie zullen wij heen gaan? U hebt woorden van eeuwig leven' (Joh. 6:68).

In zijn naam en alleen in zijn naam is er redding, zo besloot de vroege kerk (Hand. 4:12). De schrijvers van de evangeliën noemden zijn levensverhaal het 'EVANGELIUM'. Het evangelie is GOSPEL – een verhaal! En dit verhaal is veel meer dan een uittrekseltje als de *Vier Geestelijke Wetten*. Veel meer dan wat we dankzij onze wetenschappelijke kennis als historisch bewezen achten. Dit verhaal begint waar onze

verhalen op aarde zelden beginnen – bij God. Johannes de Evangelist schrijft: ‘In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien.’ (Joh. 1:1,14)

We doen er dus goed aan om het evangelie vanuit dit perspectief te begrijpen en vervolgens in de wereld uit te dragen. Het is het evangelie en de verkondiging ervan – gospelen!

1.7. Wow – deze Jezus is anders!

Jezus heeft mij ervan overtuigd christen te worden.⁵ Ik ben in de atheïstische wereld van de vroegere USSR opgegroeid. Hoewel ik bij mijn familie wel religieuze neigingen gezien had, stond ik mijlenver van het geloof af. En toen kwam op een dag die idiote opdracht van de rector van de technische hogeschool waaraan ik studeerde: ik moest twee baptisten van hun archaïsche geloof bevrijden. ‘Probeer hen te overtuigen en als dat niet helpt, oefen dan druk uit’, zei hij. Deze opdracht zou ik zelf nooit hebben gekozen. Mensen van hun geloof af helpen – hoe moest ik dat in vredesnaam voor elkaar krijgen? Maar een opdracht was een opdracht en al snel vond ons eerste gesprek plaats.

Maar ik kon niemand overtuigen. Integendeel, ik werd zelf overtuigd. Weliswaar niet door wat ik van de twee baptisten

⁵ Zie mijn getuigenis in: Johannes Reimer: Es gibt eine Antwort. In: Wolfgang Bühne (Hg.). *Die Fesseln der Freien*. (Bielefeld: CLV, 1980), 87-125.

hoorde. Zij bleken al snel niet in staat om met mij over hun geloof te praten. Maar zij stelden mij wel de vraag die al snel de beslissende ommekeer in mijn leven zou blijken. Zij vroegen me namelijk of ik zelf ooit het Nieuwe Testament had gelezen. Toen ik ontkennend antwoordde, zei een van hen: ‘Hoe kun je dan beweren dat het Nieuwe Testament een verzameling sprookjes is’ – ik had geprobeerd hen met die bewering te overtuigen – ‘als je zelf geen enkele bladzijde van dat boek hebt gelezen? Je zegt dat je een wetenschappelijke aanpak hanteert, maar hoe wetenschappelijk is wat je hier doet?’ Ik begreep het meteen.

En ik ging op zoek naar een Nieuw Testament. Dat bleek echter niet zo eenvoudig. Geen enkele bibliotheek was bereid mij een Nieuw Testament te geven, laat staan een hele Bijbel. Gek genoeg werd deze weigering gemotiveerd met de opmerking ‘de Bijbel is een gevaarlijk boek’. Uiteindelijk gaven de twee broers mij hun eigen Nieuwe Testament. Nieuwsgierig begon ik erin te lezen. Al na de eerste pagina’s van het Evangelie van Matteüs raakte ik in de ban van dit boek. Of eigenlijk van de Persoon om wie het boek ging – Jezus Christus.

Wat hadden ze me op school en op de universiteit niet allemaal over deze Jezus verteld! Maar niets daarvan klopte met de figuur van wie ik me nu een beeld kon vormen. Ze hadden me verteld dat Jezus het begin van een onrechtvaardige samenleving had ingeluid, een samenleving die uiteindelijk zou leiden tot het kapitalisme met al zijn onrecht. Maar de evangeliën schetsten een beeld van iemand die opkwam voor de armen en zich inzette voor sociaal zwakke mensen. Die zijn leven riskeerde, omdat Hij onrecht niet kon verdragen.

Diep onder de indruk las ik het verhaal van de ontmoeting tussen Jezus en de Samaritaanse vrouw bij de bron (Joh. 4:1 e.v.). Of het verhaal van de bevrijding van de zondares die door de Farizeeën op overspel was betrapt en nu naar Jezus werd gesleept in de hoop dat Hij haar zou laten stenigen (Joh. 8:1 e.v.). Blinde bedelaars, kansarme vrouwen, zieken die al 38 jaar niet genezen waren, kinderen die door iedereen afgewezen werden, hongerigen die niets te eten hadden. En zelfs doden, zoals Lazarus, wiens lichaam al in staat van ontbinding verkeerde. Dit waren de mensen met wie Jezus omging. De ontmoetingen met hen vertelden het verhaal van zijn leven. Hoe deze man kon worden bestempeld als vijand van de arbeidersklasse, als vriend van de kapitalisten en van de bedriegers van het volk, zoals mijn communistische leraren deden, werd mij met elke pagina van het Nieuwe Testament steeds onbegrijpelijker. Zelfs al zouden al deze verhalen mythen zijn, dan waren het toch leerzame, inspirerende verhalen, gelijkenissen waar je lering uit kon trekken.

De Jezus die ik hier leerde kennen was anders. En mijn reactie was dienovereenkomstig. Ik voelde me voorgelogen, verkeerd geïnformeerd en onwetend. Natuurlijk beschuldigde ik de twee baptisten er eerst van dat ze me een verkeerd Nieuw Testament hadden gegeven. Toen ze dat ontkenden, begon ik me af te vragen hoe het met mijn leraren en docenten zat. Ik vroeg verschillende van hen of ze het Nieuwe Testament ooit zelf gelezen hadden. Wat ik hoorde, schokte me nog meer. Geen van hen had het evangelie ooit persoonlijk gelezen. ‘En waar hebben jullie dan al jullie kennis over Jezus vandaan?’, vroeg ik verder. ‘Uit de wetenschap’, antwoordden ze prompt. Ik hoorde de vraag van mijn nieuwe baptistenvrienden al in mijn oren klinken: ‘Hoe wetenschappelijk is dat dan?’

Toegegeven, ik heb me ook verdiept in alle ‘wetenschappelijk onderbouwde afwijzing’ van de historische Jezus. En tot mijn verbazing kwam ik steeds weer tot dezelfde conclusie: deze geleerden leken op de een of andere manier voorbij te gaan aan de Jezus van het Nieuwe Testament. Maar ik kon niet anders en keerde steeds weer naar het Nieuwe Testament terug. Ik las over Jezus, totdat een diepe overtuiging alle andere in de schaduw stelde: deze Jezus is het beste nieuws dat ik ooit heb gehoord. En ik werd zijn volgeling.

Hoofdstuk **2**

De blijde boodschap is een persoon

2.1. Wat leerde professor Paulus?

Wij zijn kinderen van de Reformatie. En daarom kijken we vooral naar de apostel Paulus. Hij is de theoloog van het Nieuwe Testament. Als iemand weet wat het evangelie inhoudt, dan is het Paulus wel. En als wij iemand zouden geloven, dan zou het zeker hem zijn, onze professor Paulus. Wat is voor Paulus het evangelie?

Paulus spreekt op verschillende plaatsen over ‘zijn evangelie’. In 2 Timoteüs 2:8 onderwijst Paulus Timoteüs:

‘Houd in gedachten dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt, uit het nageslacht van David, overeenkomstig mijn Evangelie.’

Volgens Paulus gaat het evangelie dus over Jezus Christus. Hij is het onderwerp van de blijde boodschap, namelijk als: (a) Christus, dat wil zeggen Messias, die (b) uit de doden is opgestaan en (c) de beloofde Verlosser uit het koningshuis van David is. Timoteüs moet zijn verhaal doorgeven. Hij moet vertellen over Jezus, zijn leven en zijn werken.

En in 1 Kor. 15:1-8 schrijft de apostel:

‘Verder maak ik u bekend, broeders, het Evangelie, dat ik u verkondigd heb, dat u ook aangenomen hebt, waarin u ook staat, waardoor u ook zalig wordt, als u eraan vasthoudt zoals ik het u verkondigd heb, tenzij dat u tevergeefs geloofd hebt. Want ik heb u ten eerste overgeleverd wat ik ook ontvangen heb, dat Christus gestorven is voor onze zonden, overeenkomstig de Schriften, en dat Hij begraven

is, en dat Hij opgewekt is op de derde dag, overeenkomstig de Schriften, en dat Hij verschenen is aan Kefas, daarna aan de twaalf. Daarna is Hij verschenen aan meer dan vijfhonderd broeders tegelijk, van wie de meesten nu nog in leven zijn, maar sommigen ook zijn ontslapen. Daarna is Hij verschenen aan Jakobus, daarna aan alle apostelen. En als laatste van allen is Hij ook aan mij verschenen, als aan de ontijdig geborene.'

Wat houdt het evangelie volgens Paulus in? De apostel benadrukt vier cruciale punten. De Korintiërs moeten ervoor waken deze pijlers ooit op te geven. Ze zijn de basis van hun leven geworden:

- a. Christus is voor de zonden van de mensen gestorven.
- b. Hij is uit de doden opgestaan.
- c. Dit is gebeurd zoals in de Schrift is geopenbaard.
- d. Hij is aan meerdere getuigen verschenen.

Voor Paulus is het evangelie duidelijk een verhaal over het missionaire leven van Jezus. Zijn hele leven, zijn hele wezen; zijn missie ademt het evangelie. Wie Hij is, wat Hij deed en waarom Hij deed wat Hij deed – dat is duidelijk van cruciaal belang. En daarom onderwees Paulus over Jezus (Hand. 28:23).

Waarom? Omdat dit leven, deze werken van Jezus, Gods heerschappij in de wereld vorm gaven. Daarom verbindt de apostel zijn evangelieprediking met de verkondiging van het Koninkrijk van God. Hij probeert zijn toehoorders 'te overtuigen van de zaken van het Koninkrijk van God' (Hand.

19:8). Want waar over Jezus wordt gesproken, wordt de heerschappij van God hoorbaar en zichtbaar.

2.2. Wat predikte de apostel?

Is het evangelie het verhaal van Jezus? Is dit zo door de apostelen in het Nieuwe Testament verkondigd? Laten we eens kijken naar de preken die in de Handelingen van de Apostelen zijn opgetekend.

In Hand. 2:22-24 en 22:36 legt Petrus aan de verbaasde menigte uit wat ze als gevolg van de uitstorting van de Heilige Geest meemaakt:

‘Israëlitische mannen, luister naar deze woorden: Jezus de Nazarener, een Man Die u van Godswege aangewezen is door krachten, wonderen en tekenen, die God in uw midden door Hem gedaan heeft, zoals u ook zelf weet, deze Jezus, Die overeenkomstig het vastgestelde raadsbesluit en de voorkennis van God overgegeven is, hebt u gevangengenomen en door de handen van onrechtvaardigen aan het kruis gespijkerd en gedood. God heeft Hem echter doen opstaan door de weeën van de dood te ontbinden, omdat het niet mogelijk was dat Hij daardoor vastgehouden zou worden. (...) Laat dan heel het huis van Israël zeker weten dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, Die u gekruisigd hebt.’

Wat verkondigt Petrus hier? Zijn boodschap, die ertoe leidde dat drieduizend mensen zich tot het geloof in Jezus bekeerden, bevat de volgende kernpunten:

- a. Het gaat om Jezus.
- b. Jezus was door God gezonden.
- c. Jezus werd gekruisigd.
- d. God heeft Jezus uit de dood opgewekt en Hem tot Messias, de verwachte Verlosser, gemaakt.

Dat is de blijde boodschap die de verbaasde toehoorders in Jeruzalem horen. En drieduizend mensen nemen het aanbod aan, bekeren zich, laten zich dopen en sluiten zich aan bij de gemeenschap van Jezus' volgelingen. Het evangelie ís Jezus.

Petrus verkondigt iets soortgelijks in Handelingen 3:12 en verder. De genezen verlamde zou genezen zijn door de naam van Jezus, de gestorven en opgewekte boodschapper van God. In geen andere naam is redding mogelijk dan in de naam van Jezus (Hand. 4:12).

En Paulus in Handelingen 13:16-42. Hij en zijn team verkondigen het evangelie (Hand. 14:21) en de blijde boodschap is rechtstreeks gekoppeld aan de naam van Jezus. De auteur van Handelingen, Lukas, meldt vanuit Athene dat Paulus hun het evangelie van Jezus en de opstanding verkondigde (Hand. 17:18).

Je kunt dus met recht en reden beweren dat het in de preken van de eerste volgelingen van Jezus Christus om Jezus gaat. Hij ís het evangelie. Zijn leven, dood en opstanding bevatten de **BLIJDE BOODSCHAP**, omdat in Hem redding en vergeving van zonden is. Gospel is dus in de eerste plaats en bovenal een Jezus-spel. Het is geen toeval dat de schrijvers die zijn levensverhaal hebben opgeschreven, dit het evangelie hebben genoemd. Het evangelie is in de evangeliën te vinden!

2.3. En als wie beschouwde Jezus Zichzelf?

En als wie beschouwde Jezus Zichzelf? Misschien wordt dit wel het duidelijkst omschreven door de evangelist Johannes. Zeven keer citeert de evangelist zijn Meester met de woorden 'Ik ben'. Deze zeven woorden beschrijven Jezus' zelfbeeld – indrukwekkend en duidelijk.

1. Jezus noemt Zichzelf het brood des levens. Hij zegt: 'Ik ben het Brood des levens; wie tot Mij komt, zal beslist geen honger hebben, en wie in Mij gelooft, zal nooit meer dorst hebben' (Joh. 6:35). Hij, Jezus, garandeert het voortbestaan van het leven. Hij is alles wat de mens nodig heeft om te leven.
2. Jezus noemt zichzelf het licht van de wereld. Hij zegt: 'Ik ben het Licht der wereld; wie Mij volgt, zal beslist niet in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben' (Joh. 8:12). Jezus is het kompas dat ons veilig door de moeiten en tegenslagen van het leven loodst.
3. Jezus noemt Zichzelf de toegang tot het volk van God. Hij zegt: 'Ik ben de Deur voor de schapen' (Joh. 10:7). Schapen staan hier symbool voor Gods kudde, zijn volgelingen. En Hij, Jezus, markeert de ingang.
4. Jezus noemt Zichzelf de goede Herder. Hij zegt: 'Ik ben de goede Herder; de goede herder geeft zijn leven voor de schapen' (Joh. 10:11). Jezus zorgt voor zijn volgelingen. Voor hen is Hij bereid tot het uiterste te gaan.

5. Jezus noemt Zichzelf de opstanding en het leven. Hij zegt: 'Ik ben de Opstanding en het Leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook al was hij gestorven, en ieder die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid' (Joh. 11:25-26). Jezus garandeert zijn volgelingen eeuwig leven.
6. Jezus noemt Zichzelf de weg, de waarheid en het leven. Hij zegt: 'Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij' (Joh. 14:6). Jezus is de weg naar God en daarmee naar de waarheid en het leven.
7. Jezus noemt Zichzelf de wijnstok waaraan de ranken vrucht dragen. Hij zegt: 'Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de wijngaardenier. Elke rank die in Mij geen vrucht draagt, neemt Hij weg; en elke rank die vrucht draagt, reinigt Hij, opdat zij meer vrucht draagt' (Joh. 15:1-2). Jezus maakt een vruchtbaar, bevredigend en succesvol bestaan mogelijk.

Het lijkt geen twijfel dat Jezus aanspraak maakt op absolute macht, zoals alleen God dit kan. En dat is precies wie Hij is: God, die de mensen het goede nieuws van zijn Koninkrijk verkondigt. En Hij is degene die dit Koninkrijk vertegenwoordigt. En wel met alles wat Hij voorleeft, in heel zijn handel en wandel.

2.4. De hamvraag

Als Jezus het evangelie is, is het volkomen begrijpelijk dat de